

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. iij. Vtrum vniuersale à parte rei existat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

illo, quatenus est totum essentiale, nego. Vniuersale autem non reperitur totum in singulis inferioribus, quatenus est totum potentiale, sed quatenus est totum essentiale. In Petro est tota essentia naturæ humanæ, sed non est in eo vniuersalitas naturæ vniuersalis.

Solutio
quartæ.

Ad quartam respondeo implicare omnino ut aliquid simul & realiter sit natura Petri, & natura Pauli; quod enim est realiter Petrus, non potest realiter esse Paulus. Distinguo autem hanc consequentiam: ergo implicat naturam esse realiter vnā aptam inesse multis, concedo; esse per intellectum vnā aptam inesse multis amittendo vnitatem, nego. Sed hoc magnā egebit explanatione, vt patebit ex sequentibus.

SECTIO III.

Vtrum vniuersale à parte rei existat.

Habemus dari vniuersale aliquod in essendo, quod non sit sola vox, aut conceptus, sed natura realis vna, & apta inesse pluribus, idest indiuisa & diuisibilis. Nunc difficultas præcipua est, quomodo existat natura illa vna & apta; vtrum videlicet ante operationem intellectus habeat vnitatem & aptitudinem; an verò à solo intellectu habeat vtramque. Certum autem est, materiale vniuersalis, seu naturam ipsam, quæ denominatur vniuersalis, existere à parte rei: sed queritur vtrum formale vniuersalis, siue vniuersalitas existat in ea natura sine vlla cogitatione intellectus. Quod vt explicem, dicenda mihi sunt tria. Primò vtrum existat aliquod vniuersale à parte rei separatum à singularibus: secundò vtrum existat cum illis coniunctum: tertio an natura secundum se sit à parte rei vniuersalis.

§. I.

Vtrum vniuersale à parte rei existat separatum à singularibus.

Idem Platonis.

Certum est primò, Platonem in omnibus ferè libris, sed in Timæo præsertim, Phædone, & Parmenide, inducere ideas quasdam perfectarum omnium specierum separatas à singularibus, æternas, incorporeas, substantificas, sumptumandas, vniuersales: ideam v. g. hominis, quæ non sit singularis aliquis homo, sed humanitas separata, quam omnes homines participant, eo quod omnes fiant ad eius imitationem. Propter has autem ideas Plato accusatur, quasi dixerit dari à parte rei naturas vniuersales, in essendo separatas à singularibus indiuiduis; quas naturas appellauerit ille ideas; sicque Platonem refellit sapissimè Aristoteles, ostenditque idearum illarum aliàs inanitatem, aliàs impossibilitatem, præsertim verò 1. 7. & 13. *Metaphys.* & 1. *Ethic.* cap. 6. eodem modo sentiunt Ambrosius lib. 4. de fide, cap. 3. lib. 1. *hexameron*, cap. 1. Cyrillus lib. 2. contra Iulianum, sub finem, Tertullianus lib. de anima, cap. 18. Irenæus lib. 2. cap. 6. & 19. Elias Cretensis in orat. 10. Nazianzeni, Billius in orat. 33. num. 31. Iustinus in paranesi. Verum mitius cum Platone agendum alij existimant, voluisse scilicet illum dari rerum omnium creabilem ideas in mente Dei, quæ non sint ipsæ rerum naturæ, sed exemplaria æterna in Deo existentia, ad quorum similitudinem omnia fiant, R. P. de Rhodæ curs. *Philosoph.*

A & veluti tactu signentur. Sic videlicet Platonem explicant Augustinus lib. 83. 99. quæst. 46. & lib. 7. *Ciuitat.* cap. 26. Clemens Alexandrinus lib. 3. & 4. *stromatum*. Eusebius lib. 11. *preparat.* cap. 11. & 12. alique plures apud Eugubinum lib. 1. *perennis Philosophiæ*, cap. 10. Sebastianum Foxium lib. 1. *Philosoph. naturalis*, Fontecam 7. *Metaph.* cap. 8. quæst. 2. cum quibus

Excusatio
Platonis.

Certum est secundò, nulla Platonem posuisse vniuersalia in essendo à parte rei existentia separata à singularibus, sed vniuersalia in causando, & illa non esse aliud quàm ideas improductas, ad quarum similitudinem omnia Deus extra se operetur. Deinde voluisse Platonem has ideas indi-

Bstinctas esse ab ipso Deo, cum in eius sint intellectu, in quo nihil est quod non sit Deus. Hæc autem omnia patet esse verissima. Neque obstat quod Plato duplicem videatur statuere mundum à Deo creatum; sensibilem vnū, alterum intelligibilem; quem constituat illa idearum creaturarum congeries; sed mundum intelligibilem vocat Plato partem eam quam habet Deus in mente sua, *Pulchrum pulcherrimum ipse mundum mente gerens*: partim spirituales creaturas à mundo sensibili separatas. Ita omnino existimauerim cum Augustino excusari posse Platonem, qui certè si non errauit, discipulos sanè habuit longè aliter sentientes; posuerunt enim ideas illas veluti naturas quasdam vniuersales à singularibus separatas.

C Ratio autem dubitandi esse potest primò, quia si vniuersalia essent coniuncta cum vniuersalibus corruptibilibus, & cum illis identificata, essent corruptibilia: hoc autem absurdum est, quia scientiæ debent esse de rebus perpetuis & incorruptibilibus; sunt verò de rebus vniuersalibus; ergo vniuersalia separata sunt à singularibus.

Prima dubitatio.

Secundò si vniuersalia non essent actu & à parte rei separata à singularibus, falsò conciperentur separari, sicque nulla darentur vniuersalia nisi in falsa conceptione intellectus: hoc autem absurdum est, quia ita fictitiæ essent omnes scientiæ: ergo vniuersalia separata sunt à singularibus.

Secundæ.

Dico primò, nullum dari vniuersale in essendo à parte rei separatum ab omnibus singularibus, quod sit idea Platonis, aut aliquid aliud.

Afferitio
negatiua.

Ratio est primò, quia rerum essentia non potest esse separata ab ipsis rebus, quarum est essentia: sed vniuersale in essendo est essentia ipsa rerum, de quibus prædicatur: ergo illud vniuersale non potest esse separatum ab ipsis singularibus. Imò quod est à re aliqua separatum, non potest de illa prædicari, vniuersale autem prædicatur de singularibus: ergo patet quod non est ab illis separatum. Denique illud vniuersale vel est aliquid increatum, & sic cum sit ipse Deus, non est essentia rerum singularium; vel est aliquid creatum, & sic cum produci debuerit per actionem aliquam singularem, est necessariò singulare.

Probatio.

E Ad primam resp. vniuersalia sumpta formaliter esse in corruptibilia; sumpta verò fundamentaliter, esse corruptibilia; prout nimirum significant naturas similes. Possunt verò singularia considerari vel secundum essentiam, vel secundum existentiam. Si primo modo sumantur, incorruptibilia sunt: si secundo modo, sunt corruptibilia. Porro scientiæ versantur circa objecta incorruptibilia, quia res ipsas considerant secundum essentiam;

Solutio
primæ dubitatio.

tiam, non secundum existentiam: unde ad argumentum distinguitur maior; si vniuersalia essent coniuncta cum singularibus, essent corruptibilia secundum essentiam, nego; secundum existentiam, concedo: hoc autem nego absurdum esse.

Solutio secundæ.

Ad secundam resp. duobus modis posse vniuersalia per intellectum separari à singularibus: primo si intellectus iudicet illa esse à singularibus separata; & tunc falsum est iudicium intellectus: secundò si concipiat naturam non concipiendo illam ut existentem in singularibus, & tunc nulla est conceptio falsa, quia concipit quidem tunc intellectus vnum, & non concipit aliud; sed non affirmat vnum esse realiter sine alio, quæ vocatur abstractio: abstrahentium autem non est mendacium. Quando fit vniuersale, intellectus non separat illud primo modo à singularibus, sed secundo modo, propterea non fallitur.

S. II.

Vtrum vniuersale à parte rei existat coniunctum cum singularibus.

Sensus difficultatis.

Materiale vniuersalis, idest natura quæ denominatur vniuersalis, realiter sine dubio existit coniuncta cum singularibus: sed queritur vtrum huiusmodi natura existens in singularibus habeat in illis vniuersalitatem, idest vnitatem, & aptitudinem essendi in pluribus.

Prima dubitatio.

Ratio autem dubitandi primò est, quia Petrus & Paulus à parte rei non differunt essentialiter, sed tantum numero; sunt enim realiter eiusdem speciei: sed si natura eorum à parte rei est multiplex, differunt essentialiter, & non sunt eiusdem speciei: ergo eorum natura non est à parte rei multiplex, sed vna & vniuersalis; est enim vnica species omnium hominum. Imò natura Petri & Pauli magis est vna, quam natura Petri & equi: ergo natura Petri & natura Pauli solo differunt numero, & specificam habent vnitatem. Denique à parte rei propositiones istæ veræ sunt, *Petrus est homo: Paulus est homo*: ergo datur aliqua natura illis communis.

Secunda.

Secundò natura humana in vno indiuiduo, v. g. in Petro, est verè vna; & natura humana est verè in pluribus: ad vniuersale autem sufficit vnitatem cum aptitudine: ergo à parte rei natura Petri est vniuersalis. Similiter natura Petri est vna realiter, & apta ut sit in pluribus per sui similitudinem: ergo natura illa est à parte rei vniuersalis.

Tertia.

Tertiò natura, quæ realiter est in omnibus indiuiduis humanis, habet à parte rei veram vnitatem formalem, secundum quam est indiuisa in plures dissimiles naturas; & præterea est in pluribus indiuiduis: ergo est à parte rei vna, & apta esse in pluribus.

Conclusio negativa.

Dico secundò, nullam dari à parte rei naturam actu & formaliter vniuersalem, sed fundamentaliter tantum, & potentiam. Ita docent communiter omnes cum S. Thoma contra omnes Scotistas, quibus nullo modo fauet Scotus, cum solum à parte rei ponat vniuersale fundamentale. Priusquam autem illos impugnem.

Vniuersalitas fundamentalis & actualis.

Obserua primò, ex Scoti vniuersalitate, siue vnitatem vniuersalem aliam esse actualem, aliam fundamentalem, siue in potentia. Fundamentalis, est similitudo quedam plurium naturarum realiter distinctarum, quæ fieri possunt vna per intellectum, idest concipi per modum vnus;

A v. g. naturæ humanæ Petri & Pauli sunt fundamentaliter vna natura, quia cum sint similes, potest intellectus concipere, illas per modum vnus: naturæ verò Petri & bouis non habent vnitatem fundamentalem, quia sunt inter se dissimiles. Vnitatem vniuersalem actualis est indiuisio naturæ in se cum aptitudine ut diuidatur in plura inferiora; nemini dubium est, quin detur vniuersale fundamentaliter, quia hoc non aliud est quam dari naturas à parte rei distinctas inter se similes, quæ possint per intellectum fieri vna natura vniuersalis. Certum autem est, dari à parte rei huiusmodi naturas: ergo datur à parte rei vniuersale fundamentaliter. Unde minor nonos quosdam Philosophos, qui asserunt dari vniuersale à parte rei, quia receptissimam mutant definitionem vniuersalis, quod dicitur *aliquid vnum aptum inesse pluribus*; ipsi autem definiunt, id quod est simile, aptum ut per similitudinem sit in pluribus. Quasi verò dubitauerit vllus inquam, vtrum à parte rei dentur naturæ inter se similes: aut non sit inutile querere, vtrum detur vniuersale à parte rei ante operationem intellectus: si ad vniuersalitatem sola requiritur similitudo plurium naturarum, quæ ut supra notabam, nullo modo est actualis vnitatem, imò essentialiter dicit pluralitatem, cum sit vera relatio. Imò certum est vniuersale opponi singulari, & implicare ut quodlibet singulare sit vniuersale. Sed si ad vniuersalitatem sufficit similitudo, nullum est singulare, quod non sit reuerà vniuersale; nullum enim est quod non sit simile pluribus, & communicabile per sui similitudinem: ergo quodlibet singulare erit vniuersale.

Manendo itaque in recepta vniuersalis definitione, quod est vnum actu, & aptum inesse pluribus; vnum, inquam, idest propriè vnum & indiuisum in se; negat conclusio, dari à parte rei huiusmodi vnum communicabile pluribus per seipsum, quamuis non repugnet dari à parte rei vniuersale fundamentaliter, idest naturas plures quæ propter similitudinem possunt cogitari ut vna.

Obserua secundò, eos qui dicunt vniuersalitatem actualem conuenire naturæ in indiuiduis, distinguere in natura Petri duplicem vnitatem; vna est quæ vocatur numerica, & est illa, per quam constituitur hic numero, & ab omni alio distinguitur. Altera vocatur generica, vel specifica, per quam constituitur homo, & conuenit cum aliis omnibus hominibus. Secundum hanc vltimam vnitatem dicunt naturam Petri esse vniuersalem, vnam scilicet aptam inesse pluribus, quamuis secundum priorem vnitatem omnino sit singularis. Ego autem cum sententia communi assero naturam Petri non habere à parte rei vllam vnitatem nisi numericam; vnitatem autem illam genericam & specificam non esse à parte rei vnitatem actualem, sed tantum similitudinem naturarum reuerà plurium, quam vocabam vnitatem vniuersalem fundamentaliter; sicque naturas omnes existentes singulares esse realiter, quas tamen intellectus possit concipere ut vnam.

Ratio autem primò est, quia omnis natura existens à parte rei est singularis, & pluribus incommunicabilis: ergo nulla natura est à parte rei vniuersalis. Probatur antecedens. Quidquid est realiter idem cum existentia & singularitate, est realiter singulare: sed omnis natura existens à parte rei, est realiter idem cum existentia &

& singularitate, vt demonstrabam 2. diffinitio. igitur A
omnis natura existens est à parte rei singularis.
Deinde argumentor. Vnitas specifica naturæ Petri
est realiter idē cum vnitate numerica Petri; sed vnitas
numerica Petri est aliquid singulare distinctum
à natura Pauli: ergo vnitas specifica Petri est singularis
omnino distincta ab vnitate specifica Pauli.

Secunda
probatio.

Secundò implicat dari à parte rei naturam
creatam vnā, quæ sit in pluribus; natura enim
quæ in pluribus est, & cum illis identificatur, ne-
cessariò est multiplex: ergo implicat dari à parte
rei vniuersale. Antecedens probatur. Quidquid
est realiter idem cum pluribus, est realiter plura:
natura quæ est in Petro, Paulo, Ioanne, realiter
idem est cum Petro, Paulo, Ioanne: ergo est realiter
plures naturæ; natura enim tota Petri, & to-
ta natura Pauli possunt sepeari, sunt per actio-
nes realiter diuersas, habent oppositas operatio-
nes: ergo illæ sunt realiter plures. Quod aded est
euidens, vt nulla eget probatione. Quis enim
neget Petrum & Paulum esse realiter duos homi-
nes, & in illis esse realiter duas naturas mutuo
independentes & separabiles? Denique ponere
vniuersale à parte rei est ponere in rebus creatis
mysterium multò maius mysterio Trinitatis; na-
tura enim diuina vna est in tribus tantum perso-
nis; natura verò creata esset vna & communis in
innumeris indiuiduis.

Eufio.

Video responderi ad omnia illa posse, inde quidē
sequi, quod nulla natura creata potest esse vna nu-
mero, & cōmunis pluribus, quod soliconuenit di-
uina nature; non sequi autē quod natura creata nō
possit esse vna specificē, multiplex autem numericē.

Sed contrā: nam vnitas requisita ad vniuer-
sale, est vera vnitas & propria indiuisio; de illa
enim sola loquimur cū dicimus, vniuersale esse
vnum & commune pluribus; si autem fingatur
vnitas impropria, quæ non sit indiuisio absoluta
rei alienius in se, iam inutiliter quaritur, vtrum
detur vniuersale à parte rei. Sed vnitas illa specifi-
ca non est à parte rei indiuisio rei in se, imò di-
cit essentialiter diuisionem in plures naturas si-
miles: ergo illa vnitas non sufficit ad verum vni-
uersale. Deinde, vt nuper argumentor, nullum
singulare potest esse vniuersale: sed quælibet sin-
gularis natura vnitatem habet specificam cum
aliis singularibus: ergo vnitas specifica non suf-
ficit ad vniuersale.

Solutio pri-
mæ dubita-
tionis.

Ad primam respondeo, Petrum & Paulum non
differre essentialiter, si differre essentialiter signi-
ficet habere dissimiles essentias; si autem signifi-
cet habere plures & distinctas, differunt essen-
tialiter. Similiter Petrus & Paulus sunt actu eius-
dem speciei, quæ sit vna fundamentaliter; non
sunt eiusdem speciei quæ sit vna actualiter. Neque
sequitur, illos esse diuersæ speciei, quia species
vel significat naturam: quæ habet vnitatem for-
malem, & sic non sunt diuersæ speciei; vel si-
gnificat speciem vniuersalem, & sic illa non est
à parte rei. Vnde si addas: ergo sunt realiter di-
uersæ speciei, negari debet; quia species signifi-
cat realiter naturam, quæ vnitatem habet for-
malem. Natura Petri & Pauli magis est vna fun-
damentaliter, & in potentia, id est magis similis,
quàm natura Petri & equi; non est actu magis
vna, id est, non est magis indiuisa: Petrus enim
& Paulus tam habent duas naturas, quàm Petrus
& equus. Species ergo humana fundamentaliter
vna est, non formaliter. Denique cū dicitur,
Petrus est homo: Paulus est homo, non signifi-
catur Petrum & Paulum esse vnum hominem,
R. P. de Rhodes curs. Philosoph.

sed plures homines; ideo natura illorum non
est vna nisi fundamentaliter.

Ad Secundam respondeo naturam Petri esse
quidem vnā, sed illam eandem naturam vnā
non esse aptam vt sit in pluribus; natura enim
humana, quæ apta est inesse multis, est reuera
multiplex. Ad hoc autem vt aliqua natura sit
vniuersalis, oportet vt eadem natura quæ vna est,
sit apta inesse multis; neque satis est, quod vna na-
tura habeat vnitatem, altera verò aptitudinem: tunc
ergo natura humana esset à parte rei vniuersalis,
si eadem natura Petri, quæ vna est, posset inesse
pluribus. Sed neque sufficit ad vniuersale vt na-
tura vna numero sit apta inesse pluribus per sui
similitudinem; sed etiam requiritur vt possit esse
in pluribus per seipsam, alioqui vniuersale & sin-
gulare nullam haberent oppositionem; neque vl-
lum esset singulare, quod non esset vniuersale.

Solutio se-
cundæ.

Ad tertiam sepe dixi, vnitatem formalem non
sufficere ad vniuersalitatem, quæ requirit pro-
priam vnitatem, quæ sit vera indiuisio naturæ
communis; vnitas autem formalis plurium indi-
uiduorum non est propria indiuisio, sed simili-
tudo naturarum, quæ sunt reuera plures; semper
enim cū quaritur, vtrum detur vniuersale à
parte rei, intelligitur nomine vniuersalis, vnum
per propriam indiuisiōem, & tamen diuisibile
in plura, alioqui frustra disputatur; quis enim
dubitare potuit, vtrum dentur à parte rei naturæ
habentes similitudinem?

Solutio
tertiæ.

§. III.

*Vtrum natura secundum se, siue in statu essentia
sit vniuersalis à parte rei.*

Dixi haftenus, naturam in statu existentia
realis, inclusam in singularibus, non esse
vniuersalem; nunc considero eam in statu puræ
essentia, quatenus dicit sola essentialia cum pro-
prietatibus omnino necessariis: & quero, vtrum
illi sic consideratæ conueniat actualis vniuersalitas
ante operationem intellectus.

Ratio autem dubitandi est primò, quia tota ra-
tio, quæ probatur naturam secundum se non esse
vniuersalem, est quia nihil conuenit naturæ in
statu essentia, quod illi non conueniat in infe-
rioribus: hoc autem falsum videtur, quia multa
prædicata negatiua conueniunt naturæ secundum
se sumpta, quæ non illi conueniunt in inferiori-
bus: v.g. natura secundum se neque generatur,
neque corrumpitur: natura secundum se non est
singularis, non habet realem existentiam: ergo
similiter vnitas vniuersalis conuenire poterit na-
turæ secundum se, quamuis non conueniat infe-
rioribus.

Prima du-
bitatio.

Secundò, illud est vnum, quod vnā habet de-
finitionem: sed natura secundum se à parte rei
vnā habet definitionem: ergo natura secundum
se à parte rei est vna. Deinde, omne quod realiter
est ens, est etiam realiter vnum: natura secundum
se est ens: ergo natura secundum se realiter est
vna; non vnitate singulari: ergo vniuersali. De-
nique natura specifica secundum se apta est contra-
hi per plures differentias indiuiduas; repugnat
enim illi contrahi per vniciam: ergo natura secun-
dum se apta est vt sit in pluribus indiuiduis.

Secunda du-
bitatio.

Tertiò natura secundum suam essentiam, & à
parte rei est indifferens ad Petrum & Paulum; si
enim determinata esset ad Petrum, non posset
esse in Paulo: ergo à parte rei est vniuersalis.

Tertia du-
bitatio.

III 2 Dico

Assertio ne-
gatiua.

Quid signi-
ficet natura
secundum
se.

Naturam
esse posituè
vniuersa-
lem, quid
sit.

Prima pro-
batio.

Secunda
probatio.

Dico tertio, naturam secundum se, siue in statu puræ essentiae, neque vniuersalem esse, neque singularem. Contra Capreolum, Soncinnatem, Lauellum, quos citat & sequitur Fonseca 4. *Metaph. cap. 8. quest. 5.* ubi hanc vnitatem naturæ secundum se vocat vnitatem præcisionis, quod ut explicem

Obserua primò, naturam secundum se appellari naturam, quatenus nec à parte rei existit, neque in intellectu, sed purè consideratur secundum essentialia, & proprietates necessarias; idè status iste naturæ secundum se plurimum differt à statu naturæ abstractæ per intellectum à differentiis indiuiduantibus; quia natura secundum se dicit negationem omnis existentiae, tum realis, tum obiectiue; existentia enim accidens est naturæ, ideoque illa si fumatur in statu puræ essentiae, includere non potest existentiam; natura verò abstracta per intellectum à differentiis indiuiduantibus dicit obiectiuam existentiam. Agitur ergo hîc de natura secundum se, idest quatenus nullam dicit existentiam; illi autem Fonseca dicit conuenire vnitatem quandam præcisionis; ubi nomine præcisionis non significatur abstractio facta per intellectum, sed status quidam naturæ antequam existat, & antequam cognoscatur sine indiuiduis. Huic enim quandam conuenire vult vnitatem, quæ in indiuiduis illi non conueniat; & nihominus sit realis, eo quod sit independens ab omni operatione intellectus; affirmatque propterea dari à parte rei vniuersalem.

Obserua secundò naturam tunc dici vniuersalem posituè, quando licet affirmare illam esse vniuersalem, & negare illam esse singularem: tunc dici vniuersalem negatiuè tantum, quando non licet affirmare illam esse vniuersalem; neque illam esse singularem; aliud enim est dicere per modum propositionis affirmatiuæ, *Natura in sua essentia est indiuisa*; aliud per modum propositionis negatiuæ, *Natura in sua essentia non est diuisa*. Prima propositio falsa est, ut statim probabitur: secunda est vera; idè dixi, naturam secundum se, neque vniuersalem esse, neque singularem, idest non essentialiter indiuisam, neque diuisam essentialiter; quia cum natura sumitur in statu essentiae, omnis propositio affirmans aliquod prædicatum, quod non sit de essentia, est falsa; & contrà omnis propositio negans erit vera: sicut tam falsum est dicere de essentia hominis, *Est non albedo*; quàm, *Est albedo*; & contrà tam verum est dicere de essentia hominis, *Est non albedo*; quàm, *Non est albedo*; quia neutrum est de essentia hominis. His positis,

Ratio positæ assertionis est primò, quia naturæ secundum se illa duntaxat conueniunt, quæ vel sunt de illius essentia, vel passiones eius necessariae: sed vniuersalitas & singularitas non sunt essentialia naturæ, nec passiones eius necessariae: ergo illæ non conueniunt naturæ secundum se. Probatur minor, quia si vniuersalitas esset de essentia naturæ, nunquam natura esse posset singularis; & si essentialiter conueniret illi singularitas, nunquam illa esse posset vniuersalis: ergo naturæ secundum se neque singularitas conuenit, neque vniuersalitas: v. g. natura diuina ex eo quod secundum se sit essentialiter singularis, nunquam esse potest vniuersalis: ergo natura creata, si essentialiter esset vniuersalis, implicaret omnino ut esset singularis.

Secundò quidquid conuenit naturæ secundum se, conuenit etiam naturæ contractæ in inferioribus: sed vniuersalitas non conuenit naturæ contractæ in inferioribus: ergo non conuenit illi secundum se. Deinde natura communis non distinguitur à parte rei ab indiuiduis, sed tantum per intellectum: ergo natura secundum se nullam habere potest vnitatem, quæ non illi conueniat in indiuiduis, vel quæ non adueniat illi per intellectum. Denique, quidquid est reale, vel existit, vel potest existere à parte rei: vnitatis illa præcisionis, seu in statu essentiae, nec existit, nec potest existere à parte rei; nam extra indiuidua nihil existit: ergo illa vnitatis non conuenit naturæ à parte rei.

Neque dicas, illam vnitatem non conuenire naturæ in statu existentiae, sed in statu essentiae; semper enim redit argumentum. Quod non existit, neque potest existere, non est reale: illa vnitatis naturæ secundum se, nec est, nec esse potest: ergo illa non est realis.

Quod autem natura secundum se sit vniuersalis negatiuè, idest neque vniuersalis, neque singularis, probatur isdem rationibus, quia scilicet singularitas & diuisio non sunt essentialia naturæ, sicut dixi essentialia illi non esse vniuersalitatem & indiuisiorem. Ratio ergo conclusionis totius est, quia natura singularis, & natura vniuersalis dicunt existentiam; quaritur enim, vtrum existat in rebus aliqua natura vniuersalis: Natura secundum se non dicit existentiam: ergo natura secundum se non est vniuersalis, nec est etiam singularis.

Ad primam resp. distinguendo minorem. Quædam prædicata negatiua conueniunt naturæ secundum se à parte rei sine abstractione intellectus, quæ illi non conueniunt in inferioribus, nego; conueniunt illi per abstractionem intellectus, concedo. Nam neque generari neque corrumpi, non esse singularem, non habere realem existentiam, conueniunt naturæ ut abstractæ; nec conueniunt naturæ ut à parte rei existenti.

Ad secundam respondeo, illud quod habet vnam definitionem, esse vnum actu duntaxat per intellectum, realiter autem non esse vnum nisi potentia. Natura secundum se vnitatem habet formalem, non vnitatem vniuersalem aut numericam. Neque dicas, vnitatem formalem non sufficere ad realitatem entis; cum non sit vera indiuisio, sine qua nullum est ens. Respondeo enim, ens quodlibet esse vnum realiter, & à parte rei, sed non esse vnum secundum se, nisi vnitatem formalem, quæ sufficit ad ens præcisè consideratum secundum essentialia. Similiter natura secundum se neque apta est contrahi per plures differentias, neque per vnicam tantum; quia sumpta secundum se solam dicit essentialia. Natura verò specifica in statu existentiae realis non est vna, sed multiplex; apta ut contrahatur per multas differentias indiuiduales. Si autem sumatur natura ut specifica est formaliter, fateor illam aptam esse ut contrahatur per multas differentias indiuiduales; sed hoc illi non conuenit nisi per intellectum. Denique natura in pluribus multiplex est, non vna; idè plures quidem naturæ possibiles sunt, sed non est possibilis vna natura, quæ sit, vel esse possit in pluribus.

Ad tertiam resp. naturam secundum se nec esse indifferentem posituè ad Petrum & Paulum, nec esse determinatam ad solum Petrum; quia ut ex dictis patet, cum in eo statu non dicat nisi prædicata essentialia, neque dicit indifferentiam, nec indeterminationem; ideoque solum negatiuè indifferentem.

SECTIO IV.

An, & quomodo vniuersale per operationem intellectus existat.

EX tribus statibus, in quibus asserebam, posse naturam considerari, essentia, realis & obiectiue existentia, demonsttraui vnitatem vniuersalem non illi conuenire in statu essentia, nec in statu existentia realis; vnde superest vt conueniat illi solum in statu existentia obiectiue: quod vt declarem, tria mihi hoc loco præstanda sunt. Primò probandum, quod natura per operationem intellectus accipit vniuersalitatem: secundò, quod illa operatio sit abstractio, non formalis, sed obiectiua: tertio, quod sufficiat abstractio illa sine vlla comparatione.

§. I.

Vtrum natura fiat vniuersalis per operationem aliquam intellectus.

Ratio dubitandi est primò, quia omnis potentia supponit suum obiectum, non illud facit: vniuersale obiectum est intellectus: ergo intellectus supponit vniuersale, non illud facit. Deinde omnis existentia est singularitas: existentia obiectiua est vera existentia: ergo existentia obiectiua est singularitas. Neque dispar ratio est existentia realis & obiectiue; nam existentia realis idem est singularitas, quia terminat actionem singularem: existentia obiectiua terminat actionem singularem: ergo est etiam singularitas. Denique conceptus formalis habet vnitatem à conceptu obiectiui: ergo conceptus obiectiui non habet vnitatem à conceptu formali, alioqui dabitur circulus vitiosus inter duos illos conceptus. Conceptus videlicet formalis tendentia est ad terminum obiectiuum, tanquam in terminum; tendentia verò suam accipit vnitatem à termino, non terminus à tendentia.

Secundò si natura fieret vna per operationem intellectus, sequeretur quod natura eadem humana per diuersos conceptus à diuersis hominibus apprehensa, esset multiplex vniuersale, haberet enim plures vnitates vniuersales, quia conceptus formalis dat vnitatem conceptui obiectiui; sunt autem plures hinc conceptus formales: ergo & plures obiectiui, seu plura vniuersalia, & plures nature vniuersales.

Tertio illa natura eodem modo se habent quando vno conceptu apprehenduntur, quo se habebant ante: sed ante erant diuisa in plures: ergo & post sunt diuisa. Probatur maior, quia intellectus qui operatur immanenter, naturas quas concipit non immutat, sed quales illas inuenit, tales etiam relinquit.

Quartò debet intellectus apprehendere res vt sunt à parte rei, alioqui errabit: sed nature humanæ sunt à parte rei plures: ergo intellectus debet apprehendere illas vt plures; si autem apprehendit illas vt plures, non habent amplius vnitatem obiectiuam.

Dico primò, naturam fieri reuerà vniuersalem, idest vnā & aptam inesse pluribus per solam operationem intellectus, quando concipitur per vnicum conceptum formalem. Ita omnino habetur ex Aristotele lib. 5. Metaphys. textu 11. & lib. 10. Metaphys. textu 1. vbi inter varios modos vnitatis ponit vnum ratione ac intelligentia, quod

111 3 vnum

indifferens est. Hæc propositio, *Natura secundum se non est determinata*, dupliciter intelligi potest: primò ita vt significet naturam non esse determinatam, & hoc est naturam esse negatiue indifferentem; quod conuenit nature secundum se: secundò ita vt significet naturam esse non determinatam, quod est naturam esse positiue indifferentem; quod negari conuenire nature secundum se sumptæ.

Instabis primò. Ex propositione negatiua de prædicato finito bene inferri potest affirmatiua de prædicato infinito, vt ait Philosophus: v.g. rectè dicitur, *Homo non est albus: ergo est non albus*. Hæc prædicatio, *Natura secundum se non est diuisa*, est vera: ergo hæc affirmatiua de prædicato infinito est vera, *Natura secundum se est non diuisa*.

Resp. illam regulam non valere in propositionibus reduplicatiuis, in quibus enunciatum aliquid de essentia rei; sed tantum veram esse in propositionibus simplicibus; v.g. non licet dicere, *Homo ex sua essentia non est albus: ergo ex sua essentia est non albus*. Hoc enim consequens falsum est. Ita similiter, quamuis vera sit hæc propositio negatiua, *Natura secundum se non est diuisa*, falsa tamen erit hæc: *Ergo natura secundum se est non diuisa*. In propositionibus tamen reduplicatiuis rectè licet ex affirmatiua inferre negatiuam, vt, *Homo ex sua essentia est non equus: ergo ex sua essentia non est equus*.

Instabis secundò. Ex duabus contradictoriis vna est vera, & altera falsa: sed determinatum & non determinatum, diuisum & non diuisum, sunt contradictoria: ergo eorum alterum conuenit nature secundum se.

Respondeo primò quidem ad minorem, non determinatum & non diuisum posse sumi vel positiue, seu infinite, prout scilicet sunt vna dictio; vel negatiue, prout duæ sunt dictiones. Si sumantur negatiue determinatum & non determinatum, diuisum & non diuisum, contradictorie opponuntur: si autem sumantur infinite, non opponuntur contradictorie, sed contrarie tantum, quia vtrumque extremum positiuum est. *Natura secundum se est non determinata, non diuisa negatiue, sed non positiue*.

Deinde respondeo ad maiorem: ex contradictoriis vna necessariò est vera, & altera falsa, quando illæ sumuntur absolute sine reduplicatione, concedo; quando sumuntur cum reduplicatione; nego; datur enim medium inter contradictoria sumpta cum reduplicatione, v.g. homo absolute vel est albus, vel non est albus; sed cum reduplicatione, quatenus homo & secundum se, nec est albus, neque non albus; quia sæpe fit vt neque forma, neque negatio sit essentialis alicui nature.

Instabis tertio: nulla res esse potest vna nisi negatiue; vnitatis enim negatio est: ergo si natura secundum se vna est negatiue, est verè vna.

Resp. vnitatem nihil superaddere ipsi enti præter negationem; quæ negatio dicitur conuenire alicui positiue, cum licet affirmare negationem illi conuenire. Tunc autem dicitur conuenire negatiue, quando non licet affirmare illam rei conuenire, neque illius oppositum. Illud ergo positiue non cadit supra negationem, sed cadit supra modum, quo illa conuenit subiecto, de quo affirmatur.